

Informativni list SGGG-a za korisnice kombinovanih hormonalnih sredstava za kontracepciju (stanje 6/2013.)

Autori: G.S. Merki-Feld, J. Bicer, J. Sejdu, M. Birkhojzer

Kombinovana hormonalna kontraceptivna sredstva štite veoma uspešno od trudnoće. Ona sadrže dva hormona, estrogen i hormon žutog tela. Danas postoji čitava paleta kombinacija sa različitim estrogenima, kao i sa hormonima žutog tela. Mogu se primenjivati kao pilula, vaginalni prsten ili flaster. Pri primeni ovih hormona, veoma retko može doći do težih komplikacija, kao na primer tromboze vena ili embolije pluća. Neka kontraceptivna sredstva poseduju manji rizik od ostalih (vidi dole).

Da bi se smanjio rizik od jedne takve pojave, Vaš lekar će Vas detaljno ispitati o određenim rizičnim faktorima. Rizik se povećava sa nastupajućom starošću (> 35 godina), pušenjem, stvaranjem krvnih ugrušaka u krvnom sudu kod člana porodice, kod gojaznosti, povišenih vrednosti masnoće u krvi, šećerne bolesti, visokog krvnog pritiska, migrene, oboljenja srčanih zalistaka, u situacijama duže vezanosti za krevet ili u vezi sa operacijama.

Ako kod Vas postoje rizični faktori, Vaš lekar mora tačno proveriti da li Vam može prepisati kombinovano sredstvo za kontracepciju.

Kao korisnica možete sami smanjiti rizik od pojave tromboemboličnog procesa ili embolije pluća, tako što, na primer, ne pušite i pazite da Vaša težina bude u granicama norme. Za vreme primene hormonalnih sredstava za kontracepciju, preporučuje se kontrola kod lekara jednom godišnje. U prvim nedeljama se takodje mogu pojaviti bezazlena neželjena dejstva (vidi dole) prilikom uzimanja pilule. Ona se uglavnom spontano povlače. Ako se to ne desi, onda može biti korisna promena kontraceptivnog sredstva.

- Kontraceptivna sredstva koja postoje na tržištu se, u pogledu rizika od stvaranja krvnog ugruška vezanog za primenu preparata, minimalno razlikuju po količini hormona žutog tela (gestagen) koju sadrže. Diskusija o ovim razlikama je deo informativnog razgovora koji će Vaš(a) lekar/ka voditi sa Vama. Po sadašnjim saznanjima sredstva koja sadrže gestagen levonorgestrel poseduju najmanji rizik.
- Molimo Vas da pročitate i obaveštenje za pacijentkinje koje je priloženo uz pakovanje leka.

Ozbiljna neželjena dejstva kombinovanih hormonalnih kontraceptivnih sredstava (CHC):

Pri primeni kontraceptivnog sredstva sa estrogenom i gestagenom postoji lagano povećan rizik od začepljenja venskog ili arterijskog krvnog suda (tromboza ili embolija). To vodi veoma retko do teških oštećenja zdravlja ili čak do smrti. Rizik od jedne takve komplikacije je najveći u toku prve godine primene. Da bi se komplikacije začepljenja krvnog suda što je više moguće sprečile, važno je pravovremeno otkriti takve procese i kod sumnjivih simptoma odmah potražiti lekara. Molimo Vas da se zbog toga informišite o dole navedenim mogućim simptomima i da se odmah obratite lekaru ako se oni pojave.

Tipični simptomi začepljenja venskog ili arterijskog krvnog suda:

- Duboka venska tromboza:
jednostrani otok noge ili duž vene na nozi, osećaj napetosti ili bolovi u nozi, iako su prisutni samo pri stajanju ili hodanju, pregrejavanje, crvenilo ili promena boje kože u pogodjenom području
- Embolija pluća
iznenadno neobjašnjivo kratko disanje, brzo disanje ili ponestajanje daha
iznenadna pojava kašlja , eventualno sa krvavim ispljuvkom
iznenadni jaki bol u grudnom košu koji se može pojačati prilikom dubokog disanja
jaka omamljenost, vrtoglavica ili osećaj straha
veoma brzi otkucaji srca ili neredovni otkucaji srca
- Infarkt mozga:
iznenadni gubitak sluha, jednostrani poremećaj osećaja ili nemoć u licu, ruci ili nozi
iznenadna zbunjenost
nejasan izgovor ili problemi u razumevanju
iznenadni poremećaji vida jednog ili oba oka
iznenadni poremećaji hoda, vrtoglavica
iznenadne teške ili dugotrajne glavobolje nepoznatog uzroka
gubitak svesti ili nesvestica sa ili bez napada grčeva
- Ostali simptomi začepljenja krvnog suda mogu biti:
jaki bol ili plavkasto obojenje ruke ili noge
iznenadni jaki bol u stomaku.

Kod sledećih tegoba trebalo bi odmah da prestanete sa uzimanjem pilule i da se obratite Vašem lekaru:

- migrena koja se tek pojavila ili neuobičajeno jake glavobolje
- iznenadne disajne tegobe ili iznenadna pojava kašlja nepoznatog uzroka
- neobjašnjivi bolovi u nozi sa ili bez otoka
- iznenadni poremećaj vida, sluha, govora ili ostalog zapažanja
- iznenadni jaki bol u gornjem delu stomaka ili u grudnom košu sa ili bez zračenja u ruku
- iznenadna pojava vrtoglavice, osećaja slabosti, poremećaja osećaja
- kolaps sa ili bez napada grčeva.

Bezazlena neželjena dejstva se često spontano povuku ili se mogu modifikovati promenom sredstva

- napetost u grudima
- intervalna krvarenja
- promene raspoloženja ili libida
- lagane glavobolje
- promene apetita ili težine.